

Využitie prírodných liečiv v adjuvantnej terapii ochorení pohybového systému

S. Fialová

Ochorenia pohybového systému patria medzi najčastejšie ochorenia. Sú podmienené najmä vekom, ale aj zamestnaním a životným štýlom (stravovanie, fyzická aktivita, duševné zdravie). Ich najčastejším prejavom je bolesť. Preto v symptomatickej a v doplnkovej liečbe sa používajú hlavne analgeticky pôsobiace látky. Je však dôležité uvedomiť si, že liečba ochorení pohybového systému musí byť komplexná, často je to prepojenie komplementárnej a alternatívnej medicíny. **Bolesti kĺbov, kostí, svalov sú nepríjemným symptómom ochorení pohybového aparátu, ktoré výrazne znižujú kvalitu života.** Často ide o chronické bolesti, ktorých príčinou sú najmä zápalové a degeneratívne procesy spojené so starnutím organizmu, no môžu sa sem zaradiť aj pourazové bolesti, časté u športovcov.

V prírode sa nachádza množstvo liečivých rastlín účinných v terapii bolesti,

aj keď u viacerých, najmä v prípade rastlinných extraktov, nie je mechanizmus účinku objasnený. **Prevažne ide o inhibíciu tvorby zápalových mediátorov, prostredníctvom inhibície cyklooxygenázy (COX) a lipoxygenázy (LOX), prípadne lokálne priamym pôsobením na nociceptory.** Veľké množstvo pacientov dáva prírodným látkam prednosť najmä v samoliečení, pričom ich efektívnosť dokazujú viaceré štúdie. V súčasnosti sa na vnútorné užívanie odporúčajú extrakty z vrby bielej, kadidlovníka pílovitého, ďumbiera lekárskeho, harpagofytu plazivého, ruže šírovej, či kurkumu pravej. Na lokálnu aplikáciu sú účinné prípravky s obsahom rastlinných silíc a ich zložiek, alebo sa využívajú extrakty z papriky ročnej, kostihoja lekárskeho a arniky horskej. Najznámejšími zložkami silíc sú gáfor a mentol. **Zo silíc sú to najmä rozmarínová, levan-**

duľová, či klinčeková silica. Kombináciu spomínaných silíc s gáfrom ponúka prípravok VAXICUM®. **Gáfor sa vďaka svojmu analgetickému pôsobeniu využíva pri bolestiach svalov, reumatizme, oparoch, hemoroidoch, osteoartritíde.** Je jednou z majoritných zložiek rozmarínovej silice, čím sa podieľa na jej farmakologických účinkoch. Klinické štúdie preukázali účinnosť levanduľovej silice pri lumbalgii a pooperačných bolestiach. Uvedené analgetické pôsobenie je navyše podporené lokálne anestetickým účinkom eugenolu v klinčekovej silici.

PharmDr. Silvia Fialová, PhD.

Katedra farmakognózie a botaniky,
Farmaceutická fakulta,
UK v Bratislave
fialova@fpharm.uniba.sk